

TÜRK TİCARET KANUNU

Kanun Numarası : 6762
Kabul Tarihi : 29/06/1956

BAŞLANGIÇ

1 - Ticarî Hükümler

Madde 1 - Türk Ticaret Kanunu, Türk Medeni Kanununun ayrılmaz bir cüzüdür. Bu kanundaki hükümlerle, bir ticarethane veya fabrika yahut ticari şekilde işletilen her hangi bir müesseseyi ilgilendiren muamele, fiil ve işlere dair diğer kanunlarda yazılı hususi hükümler, ticari hükümlerdir.

Hakkında ticarî bir hüküm bulunmayan ticarî işlerde mahkeme, ticari örf ve adete, bu dahi yoksa umumi hükümlere göre karar verir.

II - Ticari örf ve adet:

Madde 1 - Kanunda aksine bir hüküm yoksa teamül, ticarî örf ve âdet olarak kabul edildiği tesbit edilmedikçe hükme esas olamaz. Şu kadar ki; irade beyanlarının tefsirinde teamüllerin dahi nazara alınması esas mahfuzdur.

Bir bölgeye veya bir ticaret şubesine mahsus olan ticarî örf ve âdetler umumî olanlara tercih olunur. İlgililer aynı bölgede bulunmadıkları takdirde, kanun veya mukavelede aksine hüküm olmadıkça ifa yerindeki ticarî örf ve âdet tatbik olunur. Tacir sıfatını haiz olmayanlar hakkında ticarî örf ve âdet, ancak onlar tarafından bilindiği veya bilinmesi gerektiği takdirde tatbik olunur.

III - Ticarî İşler

Madde 3 - Bu kanunda tanzim olunan hususlarla bir ticarethane veya fabrika yahut ticarî şekilde işletin diğer bir müesseseyi ilgilendiren bütün muamele, fiil ve işler ticarî işlerdendir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Haksız Rekabet

A) Umumî olarak:

1 - Tarifi:

Madde 56 - Haksız rekabet, aldatıcı hareket veya hüsnüniyet kaidelerine aykırı sair suretlerle iktisadi rekabetin her türlü suistimalidir.

II - Hüsnüniyet Kaidelerine aykırı hareketler:

Madde 57 - Hüsnüniyet kaidelerine aykırı hareketler hususiyle şunlardır:

1. Başkalarını veya onların emtiasını, iş mahsullerini, faaliyetlerini yahut ticarî işlerini yanlış, yanıltıcı veya lüzumsuz yere incitici beyanlarla kötölemek:
2. Başkasının ahlâkı veya malî iktidarı hakkında hakikata aykırı malûmat vermek:
3. Kendi şahsî durumu, emtiası, iş mahsulleri, ticari faaliyeti veya ticari işleri hakkında yanlış veya yanıltıcı malumat vermek veyahut; üçüncü şahıslar hakkında aynı şekilde hareket etmek suretiyle rakiplerine nazaran onları üstün duruma getirmek:
4. Paye, şahadetname veya mükâfat almadığı halde bunlara sahip imişçesine hareket ederek müstesna kabiliyete mâlik bulunduğu zannını uyandırmaya çalışmak veya buna müsait olan yanlış unvan yahut meslekî adlar kullanmak;

5. Başkasının emtiası, iş mahsulleri, faaliyeti veya ticaret işletmesiyle iltibaslar meydana getirmeye çalışmak veya buna müsait bulunan tedbirlere başvurmak, hususiyle başkasının haklı olarak kullandığı ad, unvan, marka, işaret gibi tanıtma vasıtalarıyla iltibasa meydan verebilecek surette, ad unvan, marka, işaret gibi tanıtma vasıtaları kullanmak veyahut iltibasa meydan veren malları, durumu bilerek veya bilmeyerek, satışa arz etmek veya şahsi ihtiyaçtan başka her ne sebeple olursa olsun elinde bulundurmak;
6. Üçüncü şahısların müstahdemlerine, vekillerine veya diğer yardımcılarına, onları vazifelerini ihlâl sevk etmek suretiyle kendisine veya başkasına menfaatler sağlamak maksadiyle veya bu kabîl menfaatleri sağlamaya elverişli olacak surette, müstehak olmadıkları menfaatler temin veya vâdetmek;
7. Müstahdemleri, vekilleri veya diğer yardımcı kimseleri işgal suretiyle, istihdam edenin veya müvekkillerinin imalât veya ticaret sırlarını ifşa ettirmek veya ele geçirmek;
8. Hüsünüyet kaidelerine aykırı bir şekilde elde ettiği veya öğrendiği imalât veya ticaret sırlarından haksız yere faydalanmak veya onları başkalarına yaymak;
9. Hüsünüyet sahibi kimseleri işgal edebilecek surette hakikata aykırı hüsünühal ve iktidar şهادetnameleri vermek;
10. Rakipler hakkında da cari olan kanun, nizamname, mukavele yahut meslekî veya mahallî âdetlerle tâyin edilmiş bulunan iş hayatı şartlarına riayet etmemek.

B) Hukukî Mesuliyet:

1 - Çeşitli dâvalar:

Madde 58 - Haksız rekabet yüzünden müşterileri, kredisi, mesleki itibarı, ticari işletmesi veya diğer iktisadi menfaatleri bakımından zarar gören veya böyle bir tehlikeye mâruz bulunan kimse:

- a) Fiilin haksız olup olmadığının tesbitini;
- b) Haksız rekabetin men'ini;
- c) Haksız rekabetin neticesi olan maddi durumun ortadan kaldırılmasını, haksız rekabet yanlış veya yanıltıcı beyanlarla yapılmışsa bu beyanların düzeltilmesini;
- d) Kusur varsa zarar ve ziyanın tazminini;
- e) Borçlar Kanununun 49 uncu maddesinde gösterilen şartlar mevcutsa mânevi tazminat verilmesini;

isteyebilir. Dâvacı lehine ve (d) bendi hükmünce tazminat olarak hâkim, haksız rekabet neticesinde dâvalının elde etmesi mümkün görülen menfaatin karşılığına dahi hükmedebilir.

Haksız rekabet yüzünden iktisadi menfaatleri haleldar olan müşteriler de birinci fıkrada yazılı dâvaları açabilirler.

Ticaret ve sanayi odaları esnaf dernekleri, borsalar ve nizamnamelerine göre âzalarının iktisadi menfaatlerini korumaya salâhiyetli bulunan diğer meslekî ve iktisadi birlikler dahi kendilerinin veya şubelerinin âzaları bir ve ikinci fıkralar gereğince dâva açmak hakkını haiz oldukları takdirde (a), (b) ve (c) bentlerinde yazılı dâvaları açabilirler.

Birinci fıkranın b ve c bentleri gereğince bir kimse aleyhine verilmiş olan hüküm, haksız rekabete mevzu olan malları, doğrudan doğruya veya dolayısıyla ondan elde etmiş olan şahıslar hakkında da icra olunur.

II - İstihdam edenin mesuliyeti:

Madde 59 - Haksız rekabet fiili, hizmet veya işlerini gördükleri esnada müstahdemler veya işçiler tarafından işlenmiş olursa yukarıdaki maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yazılı dâvalar istihdam edenlere karşı dahi açılabilir.

Yukarıdaki maddenin birinci fıkrasının (d) ve (e) bendlerinde yazılı dâvalar hakkında Borçlar Kanunu hükümleri caridir.

III - Basının mesuliyeti:

Madde 60 - Haksız rekabet basın vasıtasıyla işlenmiş ise, 58 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yazılı dâvalar, ancak yazı sahibi veya ilân veren aleyhine açılabilir; şu kadar ki:

- a) Yazı veya ilân, yazı sahibinin yahut ilân verenin haberi olmaksızın veyahut rızalarına aykırı olarak yayınlanmışsa;
- b) Yazı sahibi veya ilân verenin kim olduğu bildirilmesinden imtina olunursa;
- c) Başka sebepler yüzünden yazı sahibi veya ilânı verenin meydana çıkarılması veya aleyhlerine bir Türk mahkemesinde dâva açılması mümkün olmazsa; bu dâvalar, yazı işleri müdürü eğer bir ilân mevzubahis ise ilân servisi şefi; yazı işleri müdürü ve ilân servisi şefi gösterilmemiş veya yoksa naşir; bu da gösterilmemişse matbaacı; aleyhine de açılabilir.

Bu haller dışında, yazı işleri müdürüne, ilân servisi şefine, naşir ve matbaacıya bir kusur isnat edilebilirse yukarıki fıkra yazılı sıraya bakılmaksızın kusurlu olanlar aleyhine dâva açılabilir.

58 inci maddenin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde yazılı dâvalarda borçlar kanununun hükümleri tatbik olunur.

IV - Kararın ilânı:

Madde 61 - Mahkeme, dâvayı kazanan tarafın talebiyle, masrafı haksız çıkan taraftan alınmak üzere hükmün katileşmesinden sonra ilân edilmesine de karar verebilir. İlânın şekil ve şümülünü hâkim tâyin eder.

V - Müruruzaman:

Madde 62 - 58 inci maddede yazılı dâvalar, dâvaya hakkı olan tarafın bu hakların doğumunu öğrendiği günden itibaren bir yıl ve her halde bunların doğumundan itibaren üç yıl geçmekle müruruzamana uğrar. Şu kadar ki; ceza kanunları gereğince daha uzun bir müruruzaman müddetine tabi olan, cezayı müstelzim bir fiil işlenmiş bulunursa, bu müddet hukuk dâvaları hakkında da caridir.

VI - İhtiyati tedbirler:

madde 63 - Dâva açmak hakkını haiz olan kimsenin dilekçesi üzerine mahkeme, mevcut vaziyetin olduğu gibi muhafaza edilmesine, 58 inci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde yazılı olduğu veçhile haksız rekabetin neticesi olan maddî durumun ortadan kaldırılmasına, haksız rekabetin men'ine ve yanlış veya yanıltıcı beyanların düzeltilmesine ve lüzumlu diğer tedbirlerin alınmasına Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununun ihtiyati tedbir hakkındaki hükümlerine göre karar verebilir.

C) Cezai Mesuliyet:

1 - Cezayı müstelzim fiiller:

Madde 64 - 1- Elli yedinci maddenin 1,2,4,5,6,8 ve 9 uncu bentlerinde yazılı haksız rekabet fiillerinden birini kasten işleyenler;

2 - Kendi icap ve tekliflerinin rakiplerinkine tercih edilmesi için şahsi durumu, emtiası, iş mahsulleri, ticari faaliyeti ve işleri hakkında kasten yanlış veya yanıltıcı malûmat verenler;

3 - Müstahdemleri, vekilleri veya diğer yardımcı kimseleri, istihdam edenin veya müvekkillerinin imalât veya ticaret sırlarını ifşa etmelerini veya ele geçirmelerini temin için iğfal edenler;

4 - İstihdam edenler veya müvekkillerden, işçilerinin veya müstahdemlerinin veyahut vekillerinin, işlerini gördükleri sırada cezayı müstelzim olan bir haksız rekabet fiilini işlediklerini öğrenip de bu fiili menetmeyen veya gerçeğe aykırı beyanları düzeltmiyenler;

58 inci madde gereğince hukuk dâvasını açma hakkını haiz bulunanlardan birinin şikâyeti üzerine ceza mahkemesince bir aydan bir yıla kadar hapis veya beş yüz liradan on bin liraya kadar ağır para cezasıyla veya her ikisiyle birlikte cezalandırılırlar.

Haksız rekabetin men'i hakkındaki kesinleşmiş ilâma rağmen haksız rekabet fiiline aynen veya tâli değişikliklerle devam eden kimse altı aydan aşağı olmamak üzere hapis ve beş bin liradan on bin liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilir ve suçlu re'sen takip olunur.

II - Hükmi şahısların cezai mesuliyetleri:

Madde 65 - Hükmi şahısların işleri görülürken bir haksız rekabet fiili işlenirse 64 üncü madde hükmü, hükmi şahıs namına hareket etmiş veya etmesi gerekmiş olan organın âzaları veya ortaklar hakkında tatbik olunur. Şu kadar ki; para cezası ve masraflardan hükmi şahıs bu hakiki şahıslarla birlikte müteselsilen mesul olur.